

DVANAJST
NOVIH
UČBENIKOV
STR. 4

VISOKO
DRŽAVNO
ODLIKOVANJE
ZA
PORABSKEGA
DÜHOVNIKA
STR. 8

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 8. aprila 2004 * Leto XIV, št. 7

ELI, ELI! LAMA SABAKTANI?

Boug moj, Boug moj, zaka si me odvrigo od sebe?

Tou so bile zadnje Jezušove reči na križi, gda je pred dvej gezero lejtami aldüvau svojo žitek za nas grejšnike, pretrpeči grozne mantre. Tou so bili takšni časi, za štere bi pravli, ka je bila kmica na oblasti. Dostakrat se je v zgodovini človečanstva zgoudilo, ka je kmica bila na oblasti. Nej samo te, gda so Jezuš s trnja krouno spletli, gda je mogo nesti svoj križ na Golgoto, nego tudi vezdaj, dvej gezero lejt kesnej. Pomislimo samo na grozovitosti svetovni boj, na petdeset milijonov žrtev druge svetovne bojne, pa ranč telko žrtev komunizma v grozovitih povojni časaj. Na ka vse je človeška hüduba nej zmožna! Pa što zna, ka nas ešče po etom toga čaka? Gda oblada že ednouk svetlost nad kmico, gda oblada človeški razum nad hüdubo ino zabitostjo?

Pilatova rouka kaže na Jezuš, gda pravi ete reči »Ecce homo« - »Eti je človek«. Ali istočasno bi s tejni rečmi lejko kazo tudi na nas, pa pravo, takši ste vi grejšniki, poglednite, ka ste včinili! Poglednite, na kakše hüdube je zmožna krouna stvorjenja! Jezuš je popolnoma sam. Vsi so ga ostavili. Nega nikoga, šteri bi njemi povedo kakšno prijazno rejč. Gde so tisti lidge, štere je zvräčo, hroumi, glühi, slejpi, gde so njegvi vučeniki, gde so tiste grejšne ženske, štere je zvräčo? Vsi so ga

ostavili. Jezuš je popolnoma sam. Umira na križi. Tisti, šteri so okouli njega, se samo norčujejo s toga, kak on trpi. Človek je ciničen ino nezahvalen. Tou je Jezuš zagvüšno vekše bolečine zroküvalo kak trnova krouna na glavi!

Človek rejdko pokaže svoj istinski obraz. Samo gda njemi dojspadne njegova maska, v kritičnij situacijaj, te pokaže, kakšen je on pravzaprav. Naprimer Jezušovo trplejnje na križi nam kaže istinsko lice človeka. Ali pomislimo samo na tou, ka je po ulicaj Bethlehema eden mladi par zoupston isko mesto, gde bi mlada žena mogla roditi. »Nega mesta...«. Nej je bilou mesta

vu cejlom Bethlehemi, nej je bilou niti edne matere, štera bi mejla telko materinskoga občutejnja, ka bi gorstanola iz svoje postele, pa bi prejk-dala mesto etoj trpečoij mladoj materi. Nej se je najšla niti edna mlada deklina, štera bi prejkpistila svoje mesto, misleč na tou, ka se ednouk tudi z njou zagvüšno enako zgodi. Nej je bilou niti ednoga moškoga, vu šterom bi bilou telko empatije, telko galantnosti, ka bi aldüvo edno nouč za ednoga mantrajoučega se človeka. »Nega mesta« ... nej je bilou mesta za edno trpečo mater vu cejlom Bethlehemi. Dosta takši lüdi geste, šteri brezi sočütja, celou s čüstvom

zadovolnosti, z vživanjem gledajo na mantrajoučega se človeka. Kakši so dönok bili tisti lidge, šteri so bili zmožni brezčloveče mantre zroküvati vu zadnoj svetovnoj bojni ino po njej? Ništerni ešče itak hodijo med nami. Rada bi vörvala, ali ne morem, ka vezdaj nega več takših pokvarjenih, zlobnih lüdi, ka so se vsi premenjili pa pošteni, dobroželjni gratali. Vüпам se, ka je venomer več poštenih, ar so mogouče iz preminoučih grozovitosti požalüvali tiste krivice, bolečine, mantre, štere so poštenomi človeki zroküvali. Mogouče je vezdaj njuva düšna vejist v krizi, mogouče je düšna vejist mantra, samo

ka ne morejo več kolau zgodovine pa časa nazaj zavrteti. Človek nema takše moči! Vüпajmo se, ka so pred Bougom ino svojo düšno vestjo prisegnoli, ka nikdar več... Vüпajmo se, ka svojo deco, svoje vnüke tudi oni na poštenost vzgajajo. Vüпajmo se, ka je tak, pa njim tudi mi odpüstim njuve greje. Ne čakajmo prilike, gda se njim lejko maščüjemo, ar nasilje samo nouvo nasilje rodi.

Vsakši človek nosi svoj križ. Dostakrat mislimo, kak dobro se ništernim godi. Z nevoščénostjo gledamo na tiste, šteri so bogati, šteri majo lejpe avtomobile, šteri si drage vile dajo zidati, pa si lejtno večkrat dovolijo draga potüvanja po svejti. Dügi človek pa ma več dece pa tak malo pejnez, ka njim ešče jejestvino žmetno küpvüle. S poželenjom gleda bogatoga, kak tisti velki pejnez troši. Ali če bole pazlivo pogledne toga bogatoga, lejko opazi tudi tou, ka tudi tisti človek nosi svoj križ. Lejko opazi, ka je te bogati mogouče ranč njemi nevoščeni, ar vidi edno blajženo familijo, zdravo ino srečno deco, pa misli na tou, ka bi brezi mišlejnja tadau cejlo svoje bogatstvo za tou, ka bi on ali eden dügi betežnik v njegovoj familiji zdrav grato, ali za tou, ka bi v njegovoj familiji tudi harmonija obladata.

(se nadaljuje na 2. strani)

Republika Slovenija
Generalni konzulat
Monošter

Danes sem se namenil napisati nekaj besed o tem, kako ima Republika Slovenija pravno urejeno področje odnosov s Slovenci v zamejstvu. Slovenci v zamejstvu ste seveda po definiciji slovenske zakonodaje prav vi, ki pripadate avtohtoni narodni manjšini v Porabju na Madžarskem. Vendar najprej nekaj uvodnih misli o dejanski situaciji. Dolžan sem tudi pojasniti, kaj pomeni pojem avtohtonost: gre za povezanost, enovitost in nedeljivost slovenskega naroda, ne glede na to, v katerem delu skupnega slovenskega kulturnega prostora prebivajo njegovi pripadniki.

Slovenska manjšina na Madžarskem je glede na svojo maloštevilnost in nekatere druge vzroke najmanj upoštevan del Slovencev v zamejstvu. Uradno ni bila priznana vse do konca druge svetovne vojne. Že od sredine 19. stoletja dalje pa se na Madžarskem tu in tam o njej govori kot o Vendih, ne pa kot o Slovencih. Ob tem bi rad opozoril na ključno dejstvo in to je veljavni Sporazum o zagotavljanju posebnih pravic slovenski narodni manjšini v Republiki Madžarski in madžarski narodni skupnosti v Republiki Sloveniji, ki se izvaja od leta 1993 in s katerim je enkrat za vselej odstranjen vsakršen dvom o tem, kdo so pripadniki naše manjšine na Madžarskem in kako se imenujejo. Obenem pa je ta sporazum tudi takšen mednarodnopravni akt, ki ima močnejšo veljavo od notranjih predpisov in ki vključuje takšna zaščitna določila za obe manjšini, ki vsebinsko izvirajo iz modernih evropskih političnih in stro-

kovnih manjšinskih dokumentov. To omenjam tudi zato, ker prav takšna ureditev na meddržavni ravni po vstopu obeh držav v Evropsko unijo brez dvoma postavlja kriterije za bodoča prizadevanja v smeri manjšinske zaščite tudi po 1. maju letos.

Sicer pa slovenska Ustava, ki poleg 5. člena določa izhodišča za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, predstavlja tisti temeljni notranjepravni okvir, iz katerega izhaja cela vrsta zakonov. Teh je vsega skupaj 28, med katerimi se posamezne določbe omenjenih zakonov nanašajo na Slovence v zamejstvu, druge spet na tiste, ki živijo po svetu. Eden temeljnih aktov, ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije, kot najvišji zakonodajni organ, že leta 1996, pa je Resolucija o položaju avtohtonih slovenskih manjšin v sosednjih državah in s tem povezanimi nalogami državnih in drugih dejavnikov Republike Slovenije. Omenjena resolucija, ki mimogrede določa temeljno politiko Republike Slovenije do Slovencev v zamejstvu, v uvodu najprej določa, da območja sosednjih držav, na katerih živijo avtohtone slovenske manjšine, sestavljajo skupaj z Republiko Slovenijo skupni slovenski kulturni prostor. Trajen in strateški interes Slovenije je krepitev ekonomskega položaja avtohtonih manjšin in njihovih pripadnikov, zato je potrebno manjšinsko gospodarsko komponento vključiti v strategijo gospodarskega razvoja Slovenije, kakor tudi v projekte medregijskega in čezmejnega sodelovanja, ki jih sofinancira Evropska unija. Z različnimi ukrepi gospodarske politike je potrebno pospeševati poslovno sodelovanje manjšinskih z gospodarskimi subjekti v Sloveniji. Problema-

Spoštovani bralci!

tika avtohtonih manjšin je vključena v pogodbene odnose s sosednjimi državami in je tudi sicer po vsebinski plati sestavni del celote odnosov s sosedi. Temeljno politiko sodelovanja Republike Slovenije s slovenskimi avtohtonimi manjšinami v zamejstvu določa Državni zbor, ki ima s tem namenom ustanovljeno posebno delovno telo, Komisijo za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Za izvajanje te politike pa je pristojna Vlada Republike Slovenije, ki preko Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je zadolžen za koordinacijo dejavnosti pristojnih ministrstev na tem področju, Državnemu zboru letno poroča o svoji dejavnosti, predlaga politiko za tekoče leto in predlaga okvire proračunskih sredstev za izvajanje te politike. Omenjeni Urad deluje v sklopu Ministrstva za zunanje zadeve Republike Slovenije, vodi pa ga direktor oz. direktorica.

Poleg navedenega je potrebno poudariti, da je Slovenija, z namenom zagotavljanja standardov manjšinske zaščite, tudi pogodbenica Okvirne konvencije Sveta Evrope o varstvu narodnih manjšin in Evropske listine o regionalnih in manjšinskih jezikih. Na ta način sodeluje pri obravnavi uresničevanja teh konvencij s strani držav, kjer živijo slovenske narodne manjšine. To pa je že tema, ki presega okvir današnje in katere namen je bil podati osnovne informacije o tem, kako ima Slovenija na pravnem področju urejeno skrb in sodelovanje z našimi manjšinami v zamejstvu, med katerimi ste seveda tudi porabski Slovenci. O tej drugi temi, ki je ravno tako aktualna, pa morda kdaj drugič.

Marko Sotlar
Generalni konzul RS v
Monoštru

(nadaljevanje s 1. strani)

Te srmak bi pa samo njegovo bogatstvo šču dobiti. Če bi mogo prevzeti tudi križ bogatoga človeka, bi se zagvšno včas premislo, pa se zadovolvo s svojim šoršom, šteri je njemi osodjeni. Bojdimo zadovolni s šoršom, šteroga nam je gospoud ali usoda zravnala, ar on/a zna, kakšni cil ma z nami. Šafarivajmo z njim po našem najbougšem znanji, pomagajmo našim bližnjim, če so potrebni naše pomouči, pa »ne poželimo bližnjega svojega žene, ni sluge, ni službenice, ni nika, ka je njegovo!« Te smo zarazmili pravo poročilo vüzma, te smo ravnali po božoj zapouvedi, pa so mantre Jezusa za odrešenje nas grejšnikov nej bile zaman.

*Ta gor na Golgotho mi priti daj,
Naj si počinem pri tvojem križi,
Za greje moje daj mi mrežti s tehom,
Izbüdi me ednouk na žitek nouvi.
Daj srce mi dobro ino düšo močno.
Vüzgi vrejlost v meni ino krepko vero.
Oh, radost velka, čüjem zdaj tvoj glas,
Trouštaj se, ar bodem jaz i tvoj vrač.
Idi v meri, zdrži naj te vera tvoja,
Verno nazveščavaj ime Zveličitela!»*
(Luthar Adam)

Suzana Guoth

Manager za območje - Monošter in okolica

Združenje za prostorski razvoj Monoštra in okolice se je 29. marca sestalo na Gornjem Seniku. Tokratne seje sta se poleg županov in notarjev 15. samouprav udeležila tudi Marko Sotlar, generalni konzul Republike Slovenije, ter Péter Markó, predsednik Županijske skupščine Železne županije. Generalni konzul je povedal, da je prvotna naloga konzulata skrb za slovensko manjšino na Madžarskem, poleg tega sedaj, ko sosednji državi vstopata v EU, pa deluje tudi na regionalnem povezovanju in pospešitvi sodelovanja obmejnih območij. Pomembnost povezovanja in sodelovanja je izpostavil tudi predsednik skupščine, ki je mnenja, da imajo obmejne pokrajine večje možnosti pri razpisih za dodelitev sredstev evropske skupnosti kot na razpisih operativnih programov Nacionalnega razvojnega načrta. Republika Madžarska namreč namenja vedno manj denarja za Zahodno prekodonavsko regijo. Regija lahko izkoristi svojo obmejnost tako, da se samouprave in društva z raznimi projekti prijavijo na razpise Phare CBC-ja, ki so prav zdaj aktualni. Rok prijave za slovensko-madžarske in za avstrijsko-madžarske male projekte je konec maja. Pomanjkljivost mikroregije je, da nima strokovnjakov za pripravo projektne dokumentacije. Prav zaradi tega so člani društva sprejeli predlog, da se mikroregija prijavi na razpis Ministrstva za kmetijstvo in prostorski razvoj RM za zaposlitev območnega managerja, ki bo strokovno pomagal občinam pri pripravi razpisnih dokumentov.

Predsednik združenja Tibor Vinczay je predstavil delovni načrt organizacije, ki so ga vsi člani sprejeli in podprli, ter projekt, za katerega se sedaj pripravlja razpisna dokumentacija z naslovom Inteligenčna mala regija, ki bi omogočil razvoj regije na področju informatike.

A. Kovač

Gosztoła: usklajeno dogovarjanje o mejnih prehodih med Slovenijo in Madžarsko

Besedo imata ministra za notranje zadeve

Ko pišem o mejnih prehodih med Slovenijo in Madžarsko, se zmeraj spomnim tistega popoldneva, ko je bil odprt prehod med Martinjem in Gornjim Senikom. Če odmislim manj resen povod, da je bil neznošno vroč avgustovski dan, se mi misel ustavi pri besedah, ki sta jih povedala slavnostna govornika predsednika Milan Kučan in zlasti Árpád Göncz. Slednji je slikovito poudaril: „Končno je umrla norost“, in dodal: „Ne le da ljudje 40 let niso smeli prečkati meje, ampak je bilo tja težko priti, ker so bile vse vasi zastražene, ker so spadale v ozki mejni pas.“ Še eno pomenljivo misel smo slišali tedaj. Nekako tako, da prehod zdaj „odpirava“ predsednika, v bodoče pa bodo to naredili lokalni politiki ob meji „midva pa prideva na slovesnost, če naju povabijo!“

Življenjski utrip je pogosto neke vmes med lepimi in, zakaj bi dvomili, iskrenimi besedami tedanjega predsednika, in politično realnostjo. V grobem je „norost“ res umrla, toda na naslednji „svoj prehod“ Vérica-Čepinci so morali porabski Slovenci čakati le nekaj mesecev manj kot deset let (odprt

marca 2002). Seveda se za prehod niso odločili lokalni politiki, marveč državi, odprla sta ga zopet predsednika, to pot v nekoliko drugačni sestavi, z madžarske strani novi predsednik Ferenc Mádli, s slovenske pa Milan Kučan.

Zdaj slednjič k današnjemu slavu: Besedo res imata notranja ministra, dr. Mónica Lamperth in dr. Rado Bohinc, ne pa župana gornjeseniške in petrovske občine ali šalovske in veriške občine. Govorim o prizadevanjih v Porabju, da bi prehod bili odprti neprekinjeno do tedaj, ko bodo tudi med novimi in starimi članicami Evropske unije meje odprte povsem, kar naj bi se zgodilo po sedanjih napovedih do konca leta 2006 oziroma do začetka leta 2007. Na zasedanju madžarske in slovenske komisije v Murski Soboti konec januarja in v Gosztoli blizu Lentija v drugi polovici marca so se pogovarjali in dogovorili o novostih, ki bodo na mejnih prehodih zaživele trideset dni po polnopravnem članstvu Slovenije in Madžarske v Evropski uniji. Med spremembe za zdaj ne sodijo dogovori o neprekinjeno odprtih prehodih, za katere so

zainteresirani porabski Slovenci in prekmurci Madžari, marveč prekategorizacija iz meddržavnih v mednarodne prehode (Gornji Senik-Martinje, Prosenjakovci-Magyarszombatfa, Kobilje-Nemesnép in Pince-Tornyiszentmiklós), možnost za vožnje z avtobusi (Gornji Senik in Pince) in lažjimi tovornimi vozili (Hodoš-Bajánsénye), odpiralni čas in lokacije bodočih skupnih kontrolnih točk. Kar je ostalo nedogovorjeno v Murski Soboti, so uskladili v Gosztoli, je povedal vodja slovenske delegacije Aladar Belec iz slovenskega ministrstva za zunanje zadeve. O neprekinjeno odprtih prehodih pa: „Na ekspertni ravni nam je želja manjšin znana, so pa materialne možnosti, ki tega trenutno ne dopuščajo. Prizadevali si bomo, koliko bo mogoče in če bodo na to kazale potrebe, da bi se za neprekinjeno odprte prehode dogovorili na zakonski osnovi. Konkretno zakon o nadzoru državne meje dopušča, da se za to lahko dogovorita notranja ministra Slovenije in Madžarske.“

Na „potezi“ (še) niso župani, ampak notranja ministra, ki bi morala upoštevati vsakdanji

interes ljudi ob meji in ne statistiko, koliko potnikov potuje čez kateri prehod. Sicer pa je meddržavni dogovor, da bo gornjeseniški prehod po novem (konec maja) odprt, ne glede na letni čas, od šeste do dvaundvajsete ure, ostali prehodi pa od 1. aprila do 31. oktobra od sedme do devetnajste ure, v zimskem času pa od osme do šestnajste ure.

Končno bo lahko po mnogo krajši poti vozil bibliobus iz Murske Sobotice v Porabje, Avtobusni promet Murska Sobota pa se s partnersko organizacijo dogovaja za stalno čezmejno avtobusno povezavo.

Koliko ima smisel polemizirati z izjavo o materialnih možnostih za neprekinjeno odprte mejne prehode, se pokaže ob dejstvu, da se bodo stroški na mejnih prehodih po zadnjih meddržavnih dogovorih krepko znižali. Denimo primer prehoda Gornji Senik-Martinje. Po dogovoru v Soboti in Gosztoli bo na tem prehodu skupna policijska kontrola na slovenski strani, madžarski objekti bodo zaprti, zaenkrat naj bi v njih ostal delujoč telefon. Na prehodu, ki bo po novem zaprt osem ur, bosta samo slovenski

in madžarski policist, medtem ko carinikov po 1. maju tudi na mejah novih članic EU ne bo. Že s tem, ko ne bo carinikov, ko bodo ogrevali in osvetljevali, čistili, vzdrževali le eno poslopje, bo prihranek večji, kot bi bili stroški za neprekinjeno odprt prehod. Podobna je tudi računica za prehod Vérica-Čepinci. Tudi sklicevanje na število ali preliko število potnikov je neopravičljivo, kajti že zdaj potnikov ni malo, za Slovenice v Porabju pomeni neprekinjen stik z Goričkim mnogo več kot zgolj fizično možnost prehajanja meje, pa tudi sicer se prehodi lahko uveljavijo v širšem evropskem prostoru le, če so odprti neprekinjeno. Denimo za del turistov, ki se iz dela avstrijske Gradišanske napotijo v Prekmurje pa tudi obratno, zlasti ko bo prehod sposoben tudi za avtobusni promet.

Zato, če strem, bi bilo potrebno prepustiti odločitev, kako naj bodo odprti prehodi prebivalcem ob meji in politikom, se prvi županom, šalovskega župana pa „prijeti za ušesa“, ker ni poskrbel, da bi bila cesta na slovenski strani že lani asfaltirana, ampak bo enkrat letos. eR

„GORIČKO JE TUDI EVROPA!“

Tak je pisalo na transparenti pred 15. leti, gda so lidgé po gorički pa porabski vsanicaj prvokrat organizirano »zdignili svoj glas« pa zahtevali, naj se odpre mejni prehod Martinje-Gorenji Senik. 18. marca 1989. leta je na športnem igrišču v Martinji vkuperpršlo dosta lidi pa je čakalo, ka bi se Porabci z dvóma busoma tó pripelali. Nej so se pripelali iz Porabja, pripelali so se iz Ljubljane. Tistoga ipa se je vsakšo leto ena zamejska slovenska skupnost predstavila v Cankarjevem domu v Ljubljani. Eno leto Slovenci iz Avstrije, drugo leto iz Italije, leta 1989 smo pa rané mi, Porabci na vrsti bili. Tau so vóponúcali organizatori pa so prosili, če bi se domau po pauti leko stavili v Martinji pa se udeležili demonstracije. V Ljubljani so se brž odlaučili pa tak sta se avtobusa pri Petrovcaj obrnila prautu Martinji. Gde je Martinje pa kak kaj vógleđa krajina, so znali samo starejši, steri so pred bojnov ešče ojdli tam. Paut med Senikom pa Martinjom je notzarsla gauška, mladi so več sploj

nej znali, gde je gnauksvejta bila. Goričanci so Porabce pričakali nej samo z lejpimi rečami, liki z dobro hrano pa

Srečko Kalamar, pobudnik srečanja

pijačo tó. Vse kauli igrišča so bile velke table, na steraj je pisalo: »Hočemo mejni prehod Martinje - Gornji Senik!«, »Neščemo se do sauseda voziti 100 km-ov!«, »Hočemo mejo prestopiti z osebnio izkaznico!«, »Neščemo 1000 meterski pas!« K

tauma trbej vedeti, ka je tistoga ipa stejla jugoslovsanka soldačija razširiti mejni pas s stau mejtrov na gezero mej-

trov. Tistoga ipa, gda smo že gučali o tom, ka do meje spadnile, nej dugo po tistom so porušili Berlinski zid tó, se je Goričancem obečovala bole sigurna kontrola. Nam, Porabcom je tau nej bilau nika nauvoga, ka smo v taum živeli več

ka 40 lejt. Pomislite samo na tau, kelkokrat so nas stavili pa pravico (izkaznico) prosili, če smo se iz Varaša pelali na Gorenji Senik ali Verico. Pomislite na graničare v civilni na cučaj pa autobusaj...

Tisti den je na športnom igrišču v Martinji dosta gučov bilau. Guč je emo kak predsednik velke boško občine Andrej Gerenčer, gnešnji veleposlanik v Budimpešti, predstavnik Martinja pa Trdkove Lojze Kozar pa Srečko Kalamar, s porabske strani pa Jože Hirnök, steri je tistoga ipa ešče delo v varaškem kulturnom daumi. Vsi guči so pa gordejvali pitanje, kak dugo de ešče trbelo čakati, ka bi rojak do rojaka, padaša do padaša, saused do sauseda leko išo po bližnji pauti. Do odprtja granice med Senikom pa Martinjom smo čakali ešče dve leti pa pau. Dapa ka je tau bilau prauti 40-50-letni izolaciji?

Na te dogodke smo se spominali 19. marca 1989 v gasilskom daumi na Trdkovi, gde se je zbrala skupina lidi, steri so sami tó aktivno sodelovali ali

pri organizaciji demonstracije ali v programi. Tau idejo je emo Srečko Kalamar, steri je tistoga ipa biu prvi clovek vesi. Istina, ka se zdaj več ne spravlja nej s politiko nej z javnim življenjem, dapa tak je mislo, ka pred vstopom v Evropsko unijo se ne smejmo spozabiti te obletnice. Vsi navzoči so tak mislili, ka je za demonstracijo pred petnajstimi lejtimi dosta batrivnosti (poguma) trbelo.

Meje - rané nej meje, liki mejni prehodi - so gnesden pa aktualne. Kak ste v naši novinaj že leko šteli, po 1. majuš ešče ne zbrišejo meje. Če že ostanajo (do šengena), smo steli, naj baujo bar prehodi den-nauč odprti, dapa nej se nam je zošikalo. Zdjak tak kaže (članek Ernesta Ružiča), ka de prehod med Senikom pa Martinjem oprejt od 6.00 do 22.00 vóre. Leko, ka bi pa trbelo kakšno demonstracijo zorganizirati pa bi se te glas Goričkoga pa Porabja bole čujjo tak v Budimpešti kak v Ljubljani?

M. Sukič

Dvanajst novih učbenikov za porabske šolarje

26. marca je Javna družba za kulturo in založništvo Croatica predstavila nove učbenike za slovenski jezik ter spoznavanje slovenstva, ki so izšli pri tej založbi lani in letos. Predstavitve v konferenčni dvorani Slovenskega doma v Monoštru so se poleg učiteljev in učiteljic udeležili tudi člani Slovenske državne samouprave.

talín Zámbo. Učbenike so avtorji pripravili po navodilih okvirnega učnega načrta. Slikanico za 1. razred, z naslovom **Igraje v slovenščino**, so pripravili: *Valerija Perger, Eva Lazar, Laci Domjan, Elizabeta Majcan Pint, Ibolya Neubauer, Vera Takač, Irena Fasching in Ildiko Treiber.* Strokovni recenzentki sta bili

strirala je *Veronika Wennesz. Urednica učbenika za 5. razred je bila Marija Bajzek-Lukač, za 6. razred pa Marija Kozar.*

Okvirne teme berila za 5. razred so: delo in poklici, Madžarska in ožja domovina Slovensko Porabje, matična dežela – Republika Slovenija, prazniki, človeško telo in zdravje, promet, slovensko ljudsko izročilo, s posebnim ozirom na Porabje. O tem, da je učbenik pripravljen za porabske Slovence, pričajo strani s porabskimi ljudskimi pesmimi in članki porabskih šolarjev v knjižnem jeziku ter narečju, vzeti iz časopisa Porabje.

Avtorica in sodelavci Radia Monošter so pripravili dvojezično **zvočno inačico** učbenika. CD-je je na predstavitvi učbenikov šolam podaril glavni urednik *Francek Mukič.*

Okvirne teme učbenika za 6. razred so: jesen, promet, zima, varovanje narave, družina in domovina, pomlad, delo in poklici, poletje in knjižnica. Na

centzenta sta bila *Laci Domjan in Erika Köleš-Kis.* Strokovna sodelavka je bila *Valerija Perger, urednica pa Marija Kozar.*

Učbenike je avtorica sestavila prav tako po navodilih okvirnega učnega načrta. Okvirne teme berila za deveti razred so: slovensko slovstvo od prvih zapisov do 20. stoletja, praktičnosporazumevalna sporočila: vabilo, obvestilo, zasebno in uradno pismo; pisanje sporočila. Na koncu sta na kratko opisani dve pokrajini Slovenije – Gorenjska in Dolenjska ter predstavljeni na barvnih fotografijah. Tudi v Berilu za 9. razred najdemo domače ljudske pesmi z notami. S pomočjo Delovnega zvezka pa dijaki spoznavajo in vadijo oblikoslovje, sporočanje in pravopis.

Okvirne teme berila za deseti razred so: slovensko slovstvo od 20. stoletja do danes, doživljajski, domišljijski spis, različna besedila praktičnega sporočanja. Na koncu sta spet na kratko opisani dve pokrajini

ne.

Francek Mukič in Marija Kozar sta napisala tri učbenike: slikovni slovar za prvi-četrti razred osnovnih šol, učbenik in berilo za 7.-10. razred z naslovom **Spoznavanje slovenstva.** Strokovni recenzentki in lektorici prve knjige – z risbami Marije Kozar – sta bili *Erika Glanz in Valerija Perger.* Učbenik in berilo za 7.-10. razred so lektorialci: *dr. József Bokor, dr. Ernő Eperjessy, Erika Glanz in Valerija Perger.* Naslovnice je oblikoval *Zsolt Dévai*, tehnično je knjige uredil *Francek Mukič.* Učbeniki so izšli prav tako pri založbi Croatica.

Avtorjasta za 1.-4. razred sestavila slikovni slovar tradicionalne kulture s terminologijo v narečju, ki se razlaga v knjižni slovenščini in madžarščini. Razen tega so v knjigi še porabske izštevance, otroške pesmi, pregovori in domače ljudske pesmi z notami. Na koncu knjige v Metodičnem dodatku avtorja naštevata nekaj idej za aktiviranje otrok pri pouku tega predmeta.

Učbenik za 7.-10. razred vsebuje 5 večjih poglavij, z 277 krajšimi učnimi enotami. Naslovi poglavij so: Do Slovenije, O Sloveniji, Po Sloveniji, Po Pomurju in Po Porabju. Na koncu knjige, v Metodičnem dodatku, avtorja predlagata, katere učne enote naj se obravnavajo v posaznih razredih. Z zvezdico označena poglavja se nanašajo na Slovensko Porabje, uokvirjeni naslovi poglavij pa pomenijo, da v teh primerih gre bolj za posebnosti in zanimivosti. V prilogi barvne fotografije predstavljajo Slovenijo in Slovensko Porabje. Učbenik je napisan v knjižni slovenščini. Na koncu posameznih učnih enot pa je slovensko-madžarski slovarček.

Berilo za 7.-10. razred je dopolnilo k učbeniku. Besedila so razvrščena po zaporedju poglavij v učbeniku. Veliko besedil je v prekmursko-porabskem narečju.

Vse tri učbenike priporočamo tudi staršem, samoupravam in članom raznih kulturnih skupin in slovenskih društev!

Sodelavci Radia Monošter so pripravili zvočno inačico učbenika. CD-je je na predstavitvi učbenikov šolam podaril glavni urednik *Francek Mukič.*

Marija Kozar

Marija Kozar, predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš in direktor založbe Croatica Csaba Horváth.

Navzoče, med njimi generalnega konzula v Monoštru Marka Sotlarja, je pozdravil predsednik Slovenske državne samouprave Martin Ropoš.

Direktor Javne družbe Croatica, gradišćanski Hrvat Csaba Horvat, je poudaril, da je bila založba ustanovljena leta 2000 prav z namenom, da bi izdajala učbenike manjšin, ki živijo na Madžarskem. Tako so pri njih že izšli učbeniki za gradišćanske Hrvate (v gradišćanskem narečju) in ostale Hrvate, za Romune, Bolgare in Grke, Nemce in nenazadnje za Slovence. Iz posameznih slovenskih učbenikov so natisnili 200 izvodov, seveda pa je mogoč tudi ponatis, če bi bilo to potrebno, kajti tiskarna razpolaga z najmodernejšo tehniko, z digitalnim tiskarskim strojem.

Nove učbenike je predstavila Marija Kozar, etnologinja, ki je tudi sama sodelovala pri nastajanju treh učbenikov.

Ministrstvo za šolstvo na Madžarskem je leta 2001 razpisalo natečaj za pripravo učbenikov za 1., 2., 5., in 6. razred osnovnih šol ter za 9. in 10. razred srednjih šol. Na natečaj je prispelo 9 rokopisov, iz teh so nastali učbeniki, ki jih je izdala založba Croatica. Knjige so oblikovali: *Zorica Agatić, Zsolt Dévai, Katalin Agoston in Ka-*

Irma Filip in Marta Sukič. Učbenik je ilustrirala *Marjeta Cvetko* iz Slovenije.

Okvirne teme učbenika so: predstavljanje, dom in družina, sola, čas, učenčevo neposredno okolje, prometna sredstva in prazniki. Priročnik k slikanici je v pripravi.

Za drugi razred so napisale učbenik in jezikovno vadnico **Igraje v slovenščino** *Irena Fasching, Eva Lazar in Ibolya Neubauer.* Strokovni recenzentki sta bili *Irma Filip in Marta Sukič.* Knjiigi sta ilustrirala *Veronika Wennesz in Csaba Csöngető.* Odgovorna urednica je bila *Marija Bajzek-Lukač.*

Okvirne teme učbenika so: šola, jesen, zima, jedi in pijače, mesto in poletje. To so splošne teme. Specialno je v učbeniku, da je na strani 54 ob sliki Ljubljane kot glavnega mesta Slovenije tudi slika Budimpešte kot glavnega mesta Madžarske, v jezikovni vadnici pa 64. stran, na kateri so našteje porabske vasi z mestom Monošter.

Za 3. in 4. razred ni bilo razpisa. Za 5. in 6. razred je napisala učbenik-berilo *Valerija Perger* z naslovom **Pozdravljen, slovenščina!** Strokovna recenzenta sta bila *Laci Domjan in Erika Köleš-Kis.* Ilu-

Med publiko tudi učiteljice, ki bodo uporabljale učbenike pri pouku.

koncu učbenika daje avtorica učiteljem metodična navodila. Tudi v tem učbeniku so spisi porabskih šolarjev in porabske ljudske pesmi z notami in teksti.

Za 7. in 8. razred ni bilo razpisa. Vsi učbeniki za osnovnošolce so lepi, barvni. Upamo, da bo pouk slovenščine otrokom v veselje!

Za prvi in drugi – oziroma deveti in deseti razred srednje šole, kakor se po novem reče – je napisala berilo in delovni zvezek *Erika Glanz* z naslovom **Spoznavanje slovenskega jezika.** Strokovna re-

Slovenije – Prekmurje in Koroška ter predstavljeni na barvnih fotografijah. V Berilu za 10. razred sta predstavljena tudi domača, prekmurska pisatelja *Milan Vincetić in Feri Lainšček.* S pomočjo Delovnega zvezka za 10. razred dijaki spoznavajo in vadijo skladnjo in pravopis.

V okviru pouka slovenskega jezika in literature naj bi učenci spoznavali tudi zgodovino in kulturo svoje ožje domovine in matične domovine Slovenije. Madžarsko Ministrstvo za šolstvo je leta 1998 razpisalo natečaj za pisanje učbenikov na temo „Spoznavanje domovi-

Prvi letošnji djilejš predsedstva Slovenske zveze

Predsedstvo Slovenske zveze je letos 24. marcíuša držalo svoj prvi djilejš. Člani predsedstva (elnókség) pa nadzorne komisije (ellenőrző bizottság) so v lejpom števili prišli vküper, bilau nas je 21. S toga se tü kaže, ka se vsakši drži reda, pozna odgovornost do tistoga dela, zakoj se je vzeo. Mi se pa pobrigamo zatau, ka keden dni pred djilejšom vsi v roke dobijo vse teme, dnevne rede, prošnje, naj se doma leko pripravijo na djilejši, vej pa etak leko pomagajo najbola delavcov Zveze.

V prvom dnevnom redi smo leko öljni finančno poročilo od lanjskoga leta. Poročilo je pripravila računovodkinja Brigita Korpič. Pod vodstvom predsednice Elizabete Soós je nadzorna komisija prejk poglednila poročilo pa je predsednica taprajla, ka so vse vredi najšli. Predlagalaje, naj se poročilo napiše v novinaj tü pa naj se predsedstvo odlauči o tejm, ka v letošnjom leti kelko pejnaz razdeli vó različnim družtvam, organizacijam, te naj se razdeli tista vsota (összeg) na štiri frtau leta. Etak de se predsedstvo bola leko držalo reda pa se ne mora zgoditi, ka skur dvakert telko pejnaz damo vó na leto, kak smo tau računali na začetki leta. Vejpa kak smo že leko šteli v novinaj Porabje, na Vogrskom so redno dola vzeli od manjšin pejnaze. Sekretarka Zveze je ta prajla, ka smo lanjsko leto 24 organizacijam, šaulam, družtvam dali pejnaze, s sterimi se je vekši tau pošteno pa pri cajta ta zračuno, nisterne je trbelo posaba prositi na tau. Laci Kováč se je posaba za(h)valo delavcom Zveze zatau, ka dosta pejnaz spravimo vküper za Zvezo z natečaji (pályázat). Tau se dobro leko vidi s lanjskoga proračuna, ka vse natečaje vóponjcamo. Zvójn zveze je dosta tašni

slovenski organizacij, stere se fejs trójdijo, naj iz vseč mest vküp spravijo pejnaze, dapa tašne so tü, stere na tau trno malo brige majo.

Drüga tema je bila letošnji program Zveze, steroga v naslednji novinaj konkretno napišemo. Trójdili smo se, naj en tau programov ovak, na nauvo bau, kak do tejsa mau. Elizabeta Soós nam tanačivala, naj prauti konca leta mamó občni zbor, gda leko damo račun od dveletnoga dela pa leko dobimo informacije, ka moramo ovak delati, ka je najbola silno pomagati, ta opraviti. Pitanje je bilau, če naj mamó tadale prireditve Srečanje porabski kulturni skupin. Tak vidimo v zadnji lejtaj, gda bi za nisterne skupine tau že višesjno bilau. Predsedstvo je privolilo predlog Elizabete Soós, naj občni zbor pa tau srečanje vküper sprobamo napraviti na konci novembra. Predsednica komisije za kulturo Marijana Sukič je na znanje dala predsedstvi, ka vse smo se zgončali z voditeli kulturni skupin, stere smo zatok pozvali vküper, naj bola vejmo, kašne probleme majo pri svojom deli, kak so zadovolni s tistim, kak njim pomagamo na Zvezi. Vekši problem se je pokazó samo pri sakalavskoj folklorni skupini, ka malo deklin majo v skupini pa že sedmo leto njim ne moremo sprajti goslara. Komisija za kulturo vse skupine gorazišče v tau leti, gda se ške več vse leko zvej, ka ške nójcajo za dobro delo. Zveza se pa obrača na skupine s tejm, naj nisterne skupine bola odijo na prireditve, tak doma v vesi kak na osrednje Zvezine programe. Sploy pa, če svetimo den kulture! Ne smejmo pa pozabiti na tiste skupine, stere so furt kreda, stere se z veseldjom dajo pozvati.

Člani predsedstva so najbola aktivni bili pri pogučavanji,

odločitvi o tejm, gda je sekretarka Zveze prosila, naj se gora vzema en(a) referentk(a) na Zvezo. Njeno delo je zvójn razstav pripraviti vse kulturne prireditve, programe, organizirati nastope domanji skupin pa skupin iz Slovenije, pomagati vsejm slovenskim drójštvam, če nójcajo kašno pomauč, ranč tak šaulam, vrtcom, pripraviti djilejše predsedstva, občni zbor, natečaja pisati itd. Več pomauči od svoji kolegic tü ne more prositi, ka one majo svojo delo. Cilj Zveze pa mora biti tau, naj svojo delo redno, pošteno opravla. Moramo biti na tejm, naj ške vej pa baugeš delamo, k toma pa nójcamo človeka tü. Predsedstvo se na konci tak odlaučilo, ka do v tej novinaj vónapisani pogoji za nauvoga sodelavca, pa se predsedstvo na naslednjom djilejši odlauči končno, sto se vzema gora.

Žau, zatau smo več nej meli časa, ka bi razpravljali o prošnjaj, koma kelko pejnaz naj damo za podporo. Predsedstvo Zveze de naslednji djilejš melo 21. apríliša. Tau tü želimo na znanje dati, ka mo se samo s tistimi prošnji spravljati, stere do nota poslano do 13. apríliša zatok, ka naprej moramo vóposlati predsedstvi. Tiste prošnje, stera kesnej dobimo, pa pridejo na red v majuša.

Zdaj, gda pišem o tau djilejši, mi na pamet prailo, kak bi dobro bilau, če bi eške od več slovenski organizacij leko šteli, ka se godi na njigvi djilejšaj pa kakšne programe majo. Tak brodim, ka nisterne družstva so zatau trno dobre pelde. Na konci se pa za(h)valimo članom predsedstva, ka so prišli na djilejš, posaba pa tistim, steri so nam s svojim mišlenjom, s tanači bili na pomauč, ka bi pomagali delo.

Klara Fodor
sekretarka

Finančno poročilo Zveze za l. 2003

Zveza Slovencev na Madžarskem in uredništvo časopisa Porabje za svoje prihodke (bevételek) vsakšo leto natečaje piše tak v Slovenijo kak na Vogrskom.

Leta 2003 je Zveza tak dobila od Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu iz Slovenije: za svojo delovanje 31.974.000 forintov, časopis Porabje pa 13.000.000 forintov. Ranč tak smo pisali natečaj na Sklad za kulturne dejavnosti, gde smo dobili 2.300.000 forintov za organiziranje programov, pa Ministrstvu za kulturo, gde smo za vódvavanje knjig in za programe dobili 3.175.000 forintov.

Na Vogrskom smo za delovanje Zveze pri Ministrstvu za nacionalno kulturno dediščino dobili 400.000 forintov, za organiziranje programov 200.000 forintov, za vódvavanje knjig pa 350.000 forintov. Pri Javnem skladi za narodne in etnične manjšine je Zveza dobila za organiziranje programov 2.726.000 forintov, za vódvavanje knjig 1.520.000 forintov. Za te pejnaze smo 20 natečajov napisali. Uredništvo Porabje za vódvavanje novine tó od tec dobi pejnaze, lani 16.000.000 forintov. Pri Phare programi smo lani tó srečni bili pa smo dobili 10.269.000 forintov. Razen tej pejnaz, ka smo dobili prejk natečajov, smo še meli prišparano z leta 2002 2.846.000 forintov, 472.000 forintov smo pa vtüpdobili na slovenskom bali pa za obresti (kamatok).

Na koj so dojšli te pejnazde? Pri novinaj Porabje je 11.150.000 forintov koštala tiskarna (štampanje), 9 lejt stari auto smo vómenili na nauvoga, tau je 3.154.000 forintov koštalo pa digitalni fotoaparát smo kúpili za 181.000 forintov. Za delovanje (telefon, pošta, pisarniški stroški, kurjenje, voda, elektrika) smo ponúcali 1.868.000 forintov, za goradržanje službenoga autona (bencin, zavarovanje itd.) 424.000 forintov in za plače (plača delavcev, honorar za tiste, steri pišejo in honorar za »poštaše») in prispevke (nyugdíj-és egézségbiztosítási járulék, munkaadói járulék) 11.747.000 forintov.

Zveza je iz Phare pejnaz 5 velki prireditvev organizirala, vódarala en prospekt o Porabji in Slovenski izi pa je modernizirala računalnike in tehniko v pisarnaj. Za plače (plača delavcev, honorar za vodje kulturnih skupin, za predsedstvo, za avtorje, steri so knjige pisali) in prispevke (nyugdíj-és egézségbiztosítási járulék, munkaadói járulék) smo 14.809.000 forintov vódarali, za delovanje (telefon, pošta, pisarniški stroški, kurjenje, voda, elektrika) 2.317.000 forintov, za organiziranje kulturnih in raznih prireditvev (darilo, prehrana nastopajočih) 6.980.000 forintov, za pautne stroške, zavarovanje in razne stroške pri porabskih kulturnij skupinaj 3.597.000 forintov, za pomoč vrtcom (tabor in vzgojiteljice iz Slovenije) 1.984.000 forintov, za glasbeno šaulo na Gorenjom Seniki 790.000 forintov, za pomoč raznim družtvam 3.752.000 forintov, za goradržanje službenoga autona (bencin, zavarovanje itd.) 1.188.000 forintov, za vódvavanje knjige 1.160.000 forintov in ostali stroški 1.859.000 forintov.

Finančno poročilo Zveze in uredništva je predsedstvo na seji sprejelo.

Brigita Korpič
računovodkinja

OD SLOVENIJE...

Slovenija vstopila v NATO

S predajo ratifikacijskih listin je Slovenija uradno postala članica zveze NATO. Predsednik vlade Tone Rop je v Washingtonu kot prvi med premieri sedmih novih članic ameriškega državnemu sekretarju Colinu Powellu predal listine o pristopu k zavezništvu, s čimer je Slovenija uresničila enega od dveh glavnih zunanjepolitičnih ciljev, ki si ju je zadala po razglasitvi neodvisnosti leta 1991. Slovesne predaje listin depozitarju Severnoatlantske pogodbe iz leta 1949 se je udeležil tudi zunanji minister Dimitrij Rupel, ameriški predsednik George Bush pa je ob tej priložnosti v Beli hiši pripravil slovesnost, ki se je udeležilo kar okoli 4000 gostov. Z vstopom v NATO so varovanje slovenskega zračnega prostora v okviru zavezništva prevzela italijanska letala.

Omejen promet

Od 1. aprila je z uredbo o omejitvi prometa na slovenskih cestah prepovedan promet nekaterih vrst vozil v časovnih obdobjih, ko se pričakuje zgoščen promet, in ob neugodnih razmerah za vožnjo. Med drugim uredba prepoveduje promet tovornih vozil in skupin vozil, katerih največja dovoljena masa presega 7500 kg, traktorjev, motokultivarjev, delovnih strojev in vprežnih vozil vse leto ob nedeljah, praznikih in dela prostih dnevih med 8. in 22. uro. V turistični sezoni (od 15. junija do 15. septembra) bo promet za omejenjena vozila prepovedan ob sobotah med 7. in 13. uro, ob nedeljah, praznikih in dela prostih dnevih pa med 7. in 22. uro. Promet traktorjev, motokultivarjev, delovnih strojev in vprežnih vozil je prepovedan tudi vse leto ponoči. V času prepovedi pa traktorji lahko vozijo na cestah s posebno prometno površino za počasna vozila.

S tem posvetilom je podarila svojo najnovejšo pesniško zbirko profesorici **Katarini Léarant**, moji sogovornici, pesnica - njena bivša učenka. Katarina je žrtvovala nekaj svojega časa, da nas seznanila s svojo vsestransko dejavnostjo, ki jo je sedaj izpopolnila še s prostovoljnimi negovanjem bolnikov v bolnici.

- Presenetilo me je, ko sem slišala v radijski oddaji o tvoji najnovejši odločitvi, da si pripravljena iz človekoljubnosti v bolnici nuditi praktično in duhovno pomoč težkim bolnikom. Vem, kako zelo si zaposlena in si težko predstavljam, kako si najdeš čas za to tvojo najnovejšo dejavnost. V železni županiji si poznana kot eminentna profesorica in ekspert za zgodovino in ruski jezik. Ko si odšla v pokoj, si postala svetovalka velike varovalnice pa tudi profesorskemu poklicu nisi obrnila hrbta. Nekaj časa si se ukvarjala tudi s socialno ogroženo mladino. Sedaj si pa prevzela še to težko, nesebično delo, namesto da bi se ukvarjala s poučevanjem ruskega jezika, za katerega se ponovno kaže precejšnje zanimanje, in bi lahko služila s tem tudi lepe denarje.

- Že kot študentka sem se začela ukvarjati z varstvom mladine. Ukvarjala sem se s mladoletnimi kriminalci, ki so živeli v revnih delih Budimpešte, večinoma na periferiji in so bili obsojeni na zaporno kazen ali so

»Za tvojo strogo ljubezen, s katero si mi

pravkar prišli iz zapore. Ukvarjala sem se z njimi, da jih zaščitim pred ponovnimi delikti, kajti to so bili mladoletniki, ki so živeli v težkih družinskih razmerah.

- To dejavnost si opravljala honorarno?

- Nikoli. Vse to sem delala zastonj.

- Poleg študija si imela dovolj časa tudi za kriminalce?

- Za njih sem vedno imela čas. Ko sem končala študij, sem za nekaj časa prekinila to delo, kajti ukvarjala sem se le s svojim profesorskim poklicem, torej s poučevanjem zgodovine in ruskega jezika. Seveda tudi v šoli nisem zanemarjala revnih, toda nadarjenih otrok, tistih, ki so živeli v takšnih okoliščinah, da na študij nikoli niti pomislili ne bi. Skušala sem prepričati njihove starše, naj pošljejo svoje otroke na univerzo. Fante sem v prvi vrsti usmerjala v pedagoški poklic, kajti splošno znano je, da v profesorskih zborih osnovnih šol prevladujejo ženske. Kar lepo število mojih učencev si je izbralo na mojo spodbudo vzgojiteljski - profesorski poklic.

Od leta 1987 do 1998 sem se ponovno začela intenzivno ukvarjati z varstvom mladoletnikov, bila sem vodja društva za varstvo mladine Železne županije. Leta 1995 sem teoretično odšla v pokoj, toda izkoristila sem možnost, ki nam jo je država ponujala, namreč da lahko še tri leta kot upokojenka aktivno delam v svojem poklicu, kajti iz pokojnine se pri nas ne da živeti. Ko so ta leta minila, sem se kot svetovalka zaposlila pri varovalnici. To delo opravljam tudi še danes.

Od leta 1994 do 2000 sem bila vodja urada Sokrates, ki se je ukvarjal z vzpostavljanjem stikov s tujino za profesorje in učence. Nešteti šolam sem pomagala, da

vzpostavijo stike s tujino. Tudi sama sem se udeleževala študijskih potovanj in izmenjav izkušenj. Od leta 1989 sem sodelovala pri programu svetovne banke. Napisala sem učni načrt za pouk spoznavanja družbe in za pouk zgodovine. Bila sem iniciator uvedbe predmeta spoznavanja družbe v srednjih šolah, ker smatram, da nima smisla, da se učenci v tako velikem številu ur učijo le zgodovino. Učno snov zgodovine kot predmeta bi zmanjšala za tri četrtine, preostalo četrtino bi pa temeljito predelala za obravnavo.

- Kaj je bilo torej odločilno, da si prevzela še eno dobrodelno dejavnost?

- Dve leti in pol sem negovala mammo svojega moža, ki je bila neozdravljiva bolnica.

- Če se ne motim, sta se takrat vidva z možem že ločila, ne? Kljub temu si prevzela skrb za njegovo mammo in tudi veliko odgovornost, ki je s tem povezana?

- Ko je moja tašča ostala sama in je zbolela, so me njeni sorodniki v šoli poiskali in me prosili, da jo vzamem k sebi. Tudi moja hčerka je zahtevala, da babico vzamemo k sebi in jo negujemo. Jaz sem to tudi storila, polepšala sem ji zadnja leta življenja. Smatrala sem, da je to moja dolžnost, kajti vzgajala sem hčerko, morala sem ji dati dober vzor. Kako bi jaz lahko zahtevala od nje, da me neguje, ko bom tega potrebna, če jaz odrečem svoji tašči pomoč. Jaz verjamem, da je osebni vzor najbolj učinkovit.

Toda sedaj bi raje nadaljevala s tem, zakaj sem se odločila za prostovoljno bolniško nego. Imela sem prijateljico, 59 let sva bili prijateljici. Potem je umrla za hudo boleznijo. Jaz sem ji dosti pomagala, mislim tu na duhovno pomoč. Odločila sva se, da bova pretekli

božič praznovali skupaj in bova obenem praznovali tudi šestdesetletno najinega prijateljstva. Toda njena usoda je bila v nebesnem scenariju napisana drugače. Nekaj dni po mojem godu nas je za vedno zapustila. Najino prijateljstvo ji je dosti pomenilo. Dvakrat je bila v komi, enkrat tri mesece, enkrat dva meseca. Jaz vem, da sem dosti prispevala k temu, da je po tistem še en čas ostala pri življenju. In tudi moja tašča je bila tako srečna, da je lahko bila pri meni, da sem jo sprejela in negovala, čeprav je vedno nasprotovala, da sem jaz povežala svoje življenje z njenim sinom. Po teh predhodnih dogodkih sem, mislim, realno lahko sklepal, da lahko še nekaterim pomagam, kajti časa imam še vedno na pretek.

- Koliko ur morate prevzeti?

- Le en dan je dovoljen, toda ne popolni delovni čas, le po dve-tri ure. Več od tega ne sme biti, kajti to je izredno velik duševni napor. Človek prevzame praktično vse duševne probleme bolnika nase. Ker sem jaz to že delala, vem, kako to človeka duševno obremenjuje, toda mislim, da bom dovolj močna in bom tudi to nalogo opravila kakor vem in znam.

- Kaj boste pravzaprav delali?

- Na primer dati bolniku kaj za piti, kajti starejši bolniki večinoma nočejo nič piti, ali jih spremljati na preglede ali terapijo, če se bojijo. Z nekaterimi se bomo enostavno le pogovarjali. Usmerjala nas bo višja medicinska sestra. Njenim navodilom bomo sledili.

- Kako si se povezala z zdravnikom dr. Vargo, ki je duhovni oče te initiative?

- Tudi jaz sem »duhovni oče« te initiative. Oba sva menila, da je ta dejavnost zelo

dala držo in mi privzgojila samospoštovanje»

potrebna in oba sva povsod – kjer je to bilo mogoče – to zahtevalo tudi poudarjala. Tudi ti dobro veš, da že od leta 1968 potujem po svetu. Velikokrat sem bila v zahodni in severni Evropi. Vide-la sem v Angliji, na Norveškem, v Nemčiji, pa tudi drugje, da bogate, na poslovnem področju uspešne ženske enkrat na mesec obiskujejo bolnice in pomagajo pri negovanju bolnikov kot prostovoljne bolničarke. Tudi na Madžarskem ni ta dejavnost brez primera. Celogrofič so hodile v bolnice, pomagat bolnikom, vojnim invalidom. Mislila sem, da je skrajni čas, da to propagiramo tudi na Madžarskem. Katoliški karitas ima takšno organizacijo, toda oni vršijo to dejavnost v prvi vrsti na religiozni osnovi. Tolažba, ki jo jaz lahko nudim, ni povezana z religijo, temveč s tisto človeško empatijo, ki v meni je in mislim, da z njo lahko pomagam. Ko sem zvedela, da dr. Varga uresničuje to zadevo, sem mu čestitala in se mu pridružila.

- Pedagoškemu poklicu si pa pomahala v slovo?

- Nikakor ne. Imam zelo dobre odnose z mojnimi bivšimi učenci. Če imajo njihovi otroci probleme v šoli, jim jaz pomagam pri učenju.

- V strokovni srednji šoli še tudi učiš?

- Ne več. Leta 2000 je končal zadnji dopisni oddelek na tej šoli in od takrat naprej tam več ne poučujem.

- Kaj pa meniš o usodi ruskega jezika tu pri nas?

- Zelo me veseli, da je dosti mojih učencev študiralo ruski jezik in so na ta način kot poslovneži obogateli, kajti jezik so uporabljali pri vzpostavitvi podjetniških stikov z Ukrajino, Rusijo, Belorusijo, pa tudi z drugimi, kakšen slovenski jezik govorimo partnerji. Ponojna sem, da so to svoje znanje pridobili v glavnem

od mene. Zanimanje za ruski jezik je tukaj na Madžarskem zadnje čase ponovno zelo naraslo in škoda je, da so ga celo profesorji tako zanemarjali, da so ga nekateri popolnoma pozabili. Vi Slovenci si niti predstavljati ne morete, kakšno prednost

Leta 1959 so me sprejeli na Fakulteto ELTE v Budimpešti. Štipendijo sem pošiljala vedno domov babici. Preživljala sem se pa z instrukcijami otrok in sem bila tudi model. Končala sem manekensko šolo in sem predstavljala najnovejše modele

»avtomobila«, le trabant, sem vse do Hamburga potovala z njim. Sedaj, ko imam že velike avtomobile, grem celo v Pariz s svojim avtom, tako da ga vso pot vozim sama.

- Ko te pokličem po telefonu, je vedno nekdo pri tebi. Imaš toliko prijateljev?

- Zelo dosti. In to so večinoma moji bivši učenci. Vedno so dobrodošli pri meni. Meni ne smejo voščiti, ko imam god ali rojstni dan, morajo me pa obvezno piskati, ko imajo kakšne probleme in rabijo mojo pomoč. Da malo za šalo povem, imam »klub«, kamor sprejemam tiste bivše učence, ki imajo najmanj tri otroke. Ko dobijo tretjega otroka, mi takoj javijo in so v ta »klub« avtomatično sprejeti. Organiziram jim posebne programe, kjer se počutijo s svojimi sovrstniki odlično.

- Ti pa res imaš živo fantazijo. Čestitam. To je gotovo zato, ker si dosti hodila po svetu.

- Res sem dosti hodila. Bila sem na Kitajskem v vseh večjih mestih, na Tajskem, v Keniji, Tuniziji, na vseh koncih in krajih Rusije... In povsod sem hodila z odprtimi očmi, povsod sem se nekaj zanimivega in koristnega naučila.

- Pogosto menjavaš svojo dejavnost. S čim se name-ravaš zaposliti v bodoče?

- Res imam že tudi za naslednja leta nekaj načrtov. Če bom kaj pustila, bo to služba v zavarovalnici. Ne bom pa pustila dela v bolnici in varstva mladoletnih, kajti vem, da se današnja mladina sooča z neštetiimi problemi in pri tem potrebuje pomoč.

- Hvala, da si nam podrobno poverila svojo mnogostransko dejavnost in ti želim veliko vztrajnosti pri tvojem nesebičnem, težkem in hvale vrednem delu tudi v bodoče.

Suzana Guoth

Zadnji razred profesorice Katarine Léránt

pomeni za vas, da obvladate neki slovanski jezik. V nekaj mesecih se lahko naučite kateri koli drug slovanski jezik, dočim naprimer Madžari za isti rezultat rabijo več let. Sedaj imate veliko prednost pred njimi, kajti zanimanje se ponovno vedno bolj obrača proti ruskemu jeziku.

- Hvala, da si nas na to opozorila. Prosim, da nam na kratko poveš tudi o svojem zasebnem življenju, kajti, če se ne motim, pripadaš tudi ti manjšini.

- Tako je. Moja babica, ki me je vzgajala v otroških letih, izhaja iz dunajske družine in se je poročila z mojim dedkom, ki je ravno tako Nemeč iz Bakonja. Živeli smo v vasi, ki se imenuje Balatonarács. Leta 1947-48 so nas hoteli na podlagi kolektivne krivde izseliti. Končno nas le niso, ker nas je cela vas zagovarjala, kajti mi smo bili tam najbolj rečna družina. Oče je bil pilot Madžarske kraljevske armade in je leta 1944 padel ob bombardiranju mesta Veszprém.

modnih hiš v Budimpešti.

- Zanimivo. Tam si se torej naučila tako elegantno hoditi. Če te človek gleda, ima občutek, da se je pri tebi čas ustavil. Izgledaš deset-dvajset let mlajša kot v resnici si. Kako to delaš? Gotovo ti tudi hčerka daje pri tem nasvete, kajti ona je gerontologinja, ne?

- Enostavno. Celó svoje življenje sem delala to, kar mi je delalo veselje. Moja hčerka je res gerontologinja, toda ne prakticira, temveč dela v znanstvenoraziskovalnem inštitutu. Da me v Ameriki ne prodajo, sem se naučila poleg nemščine in ruščine tudi angleški jezik. Tudi učenje tega jezika mi je delalo veliko veselje. Danes angleščino tako dobro obvladam, da jo že celo poučujem.

- Še vedno tako rada voziš avto, kot si nekoč?

- Zelo rada imam lepe avtomobile in jih tudi pogostokrat menjavam. Na evropska potovanja grem vedno s svojim avtom. Do sedaj sem srečno prevozila 454.800 km. Ko še nisem imela

... DO MADŽARSKE

Umrli zadnji madžarski vojni ujetnik

30. marca 2004 je umrl 78-letni András Toma, zadnji madžarski vojni ujetnik. András Toma je leta 1944 padel v rusko ujetništvo in je več kot petdeset let živel v nekdanji Sovjetski zvezi. Psihiater András Veér ga je na koncu 90. let našel v enem tamkajšnjih domov za duševno prizadete. Avgusta leta 2000 so ga pripeljali domov, od takrat je živel pri sestri v Nyiregyházi. Ministrstvo za obrambo ga je povišalo v majorja ter ga nagradilo s tremi milijoni forintov. Po daljšem bolehanju je umrl v bolnici v mestu Nyiregyháza.

Kanalizacija tudi v nekaterih porabskih vaseh

Prejšnji teden so se začela dela za kanalizacijo v dveh porabskih vaseh, na Dolnjem Seniku in Sakalovcih. Kanalizacija teh dveh vasi je del večjega projekta, ki ga podpira s sredstvi tudi Evropska zveza. Poleg dveh porabskih slovenskih vasi so v projekt vključene še vasi Csörötnek/Čretnek, Magyarlak, Rábagyarmat, Vasszentmihály, Gasztony, Rátót, Rönök. Temeljni kamen (cev) investicije je položil minister Péter Kiss 26. marca v Csörötneku. Slovesnosti so se udeležili tudi parlamentarni poslanci območja, med njimi Gyula Pusztai, István Bebes in Zsolt Németh. Generalni izvajalec del bo podjetje SADE Magyarorszag.

Lipa pred slovensko hišo

• Slovensko kulturno društvo in slovenska samouprava v Szombathelyu sta organizirala 3. marca ob 15. uri velikonočno srečanje v Muzeju na prostem v Szombathelyu. V okviru srečanja sta veleposlanik R Slovenije v Budimpešti Andrej Genčič in župan mesta Szombathely dr. György Ipkovits posadila lipo pred slovensko hišo. Zapela je pevka skupina društva, člani društva so se pa pripravljali na veliko noč z barvanjem pirhov. Zakurili so tudi kres.

Visoko državno odlikovanje za porabskoga duhovnika

„Kamakoli pele človeka paut, svoje domanje zemle nikdar ne pozabi ...“

Štefan Šomenek, nadškofovski svetovalec in duhovnik v Zalski županiji več kak 40 lejt opravljajo svojo duhovniško delo. Od vsega začetka skrbijo za tau, ka naj verniki vseposedik majo božjo izo, včijo njine mlajše na verouk, pauleg toga pa so v javnom življenji tū vseposedik zraven. Posrečilo se jim je vkūpspraviti takšno skupnost, na štero vsikdar leko računajo. Za tau vsestransko delo so gospoud duhovnik za madžarski državni praznik (15. marec) prejeli od predsednika RM visoko državno odlikovanje, srebrni zaslužni križ.

Po zalskij brgaj se dvigajo cirkve, v šteraj že duga lejta služi sveto mešo porabski duhovnik. Vasnice kak so Alibánfa, Nemesapáti, Alsónemesapáti, Petőhenye, Zalaszentiván in Vöckönd majo gnesden kaulik tri gezero vernikov. Najstarejša, 250 lejt stara božja iza je cerkev sv. Nikolaja v vesi Nemesapáti. 13. marca so v tau cerkev prišli verniki iz vsej šest vasnic, da svetijo svojoga duhovnika Štefana Šomeneka, šteromije minister Péter Kiss prejkdau visoko državno odlikovanje. Nadškofovski svetovalci in duhovniki je Ferenc Mád,

ske korenine tū nejpозabíli. »Mojo slovensko rejč, moj materni jezik tūdi drugi za veliko držijo. Gda sam daubo odlikovanje, té je v ladvaciji, štero so gorprešeli pred lejtm, ka mije Péter Kiss prejkdau odlikovanje, tau stalo: Štefan Šomenek, rojen 6. apr. 1935 v Slovenskoj vesi, kak otrok slovenski starišov, njegva materna rejč je slovenska. Tau je prvo bilau. Moja zibelka je taum tekla. Gde sam daubo od Gospoda Boga pa od svojih starišev tau drago, najsvetejšo našo življenje,« je nam pravo odlikovanec.

Gospaudi Šomeneki je odlikovanje prejkdau minister Péter Kiss.

predsednik R Madžarske, podeliu odlikovanje za delo, štero 44 lejt opravljajo med svojimi verniki. V tom cajti so dali zozidati dvej cirkvi, stare pa so gor obnavili. Vsikdar so se trudili, ka naj svoje vernike, tak Madžare kak Ciganje združijo. Pri tom deli pa so gospaud duhovnik na svoje sloven-

Gospaud župnik gnesden v šest cirkvi majo svete meše. Z brga nemesapátske cirkve so s pogledom vsakšij den v tej svojij božij izaj, štere so s svojimi verniki gorobnovili ali pa na nauvo zozidali v tistij cajtaj, gda so cirkve bola rúšili kak pa nauve zidali na Vogrskom. Kak gospaud Šomenek pravijo, tau delo so

leko opravili zatok, ka so dobre vernike meli.

„V tistij cajtaj je spoj malo pejnez bilau. Lústvo je siromaško bilau. Da pa tej siromaki so spoj dosta dáli. Tak kak tista žena, stera je samo dva krajcara mejla, je ešče tista tū dáála Jezuší. Vernike, šteri so v tistom cajti živeli, sam jih že vse pokopo. Oni bi gnes 100-120 lejt stari bili. Trno dobro pa verno lústvo je bilau, dapa njini mlajši pa v muki so ranč taši. Gda smo se pred 20 lejti prijelí zidati cerkev v Alsónemesapáti, té je cejla ves pomagala. Té sam že jaz v Zalaszentiváni tūdi župnik bijo pa so od tistec pa z drugi vasnic, kak je Alibánfa, Petőhenye, Vöckönd, pa z Nemesapátija tū sé prišli. Taši den je biu, ka je 50 lúdi tam delalo. Mi smo za tisto nauvo cirkve en filer nej dobili od nikoga nej, samo od vernikov. Za dvej pa pau leta smo nauvo cirkve že svečali.“

Malo več kak deset lejt je minaulo od tistoga, ka so v Alsónemesapáti končali z zidanjem pa so gospaud s svojimi verniki pá eno nauvo cirkve začnili zidati. Tau je božja iza v vesi Petőhenye, štere načrte je napravó Imre Makovecz. Cerkve je bila posvečena 2001. leta. Istina, ka ešče gnesden nej do konca napravlena. V njej so Jože Smej, mariborski pomožni škof, že tū večkrat celebrirali mešo.

„Z mariborskim pomožnim škofom se duga lejta poznava. Gospaud Jože Smej so že večkrat bili pri moji verniki pa so jim držali mešo. V nauvoj cirkvi v Petőhenye pa so orpvin bili te, gda so samo stejne stale. 20. avgusta, na den sv. Štefana, je več gezero lúdi bilau najgero na tau, kak zidamo cirkve. 2002. leta so gospod škof pá prišli, te je cirkve že posvečena bila, oni so te posvečali predgancó pa štirinajst štacij, štere vodijo do cirkve.“

Gospaud pa so znani po tejm

tū, ka fejs skrbijo za tau, ka naj bi stare božje ize nej nanikoj prišle. Tak, če se kakšna začne rúšiti, tisto včasín začnejo popravlati. Tak je letos na vrsti cerkev v Nemesapáti, štero zvojna ščejo gorobnoviti. Načrtov dosti majo. Radi so tomi tū, ka se jim je pauleg madžarske mladine posrečilo Rome ranč tak zvabiti v cirkve.

„Gda sam dja es prišo pred 44 lejti, tū so Ciganji nej znali moliti nej Očenaš, nej

Zdravo Marijo, nikdar smo nej vidli Cigana pri meši. Gnes je tau že ovak. Istina, ka smo malo naredili za nji da pa tak mislim, ka tau deli pri Baugi dosti zaznamuje. Gospaud Šomenek ešče dosta načrtov majo s svojimi madžarskimi verniki. Da pa za tau si vsikdar najdejo čas, da obiščejo svoj rojstni kraj. Kak oni pravijo, kamakoli pele človeka paut, svoje domanje zemle nikdar ne pozabi.

Ibolya Donéec

Petőfijeva ulica v Ljubljani, Prešernova v Budimpešti?

27. marca je Društvo madžarsko-slovenskega prijateljstva organiziralo v Lendavi drugi občni zbor. Občnega zbora se je udeležilo približno 30 članov društva. Po sprejetju dnevnega reda je Jože Hirnök, predsednik društva, poročal o delu društva v letu 2003, Eva Terplan, sekretarka društva, pa je informirala članstvo o finančnem stanju organizacije. V lanskem letu je društvo organiziralo dve prireditvi, in sicer razstavo Ferenc Királyja in Józsefa Gyécseka v Slovenskem kulturnem in informativnem centru v Monoštru ter predstavitev knjige Slovenci na Madžarskem avtorice Marije Kozar. Prisotni so ugotovili, da sta bili prireditvi uspešni in kvalitetni.

Po razpravi je predsednik seznanil članstvo s programi za leto 2004. V tem letu bo društvo organiziralo štiri programe. Skupaj z Zvezo Slovencev na Madžarskem bodo postavili spomenik v Zalaváru/Blatogradu, kjer je bil v 9. stoletju sedež prve slovenske države, v Budimpešti bodo predstavili Slovenijo v sodelovanju z Veleposlaništvom RS, organizirali bodo izlet na Lendavsko trgatve. Društvo si prizadeva, da bi v Budimpešti poimenovali ulico po Prešernu, v Ljubljani pa po Petőfiju.

Občnega zbora sta se udeležila tudi veleposlanika obeh držav, Andrej Gerečer in Gábor Bagi, ki sta govorila o pomembnosti društva ter sta ponudila vso pomoč pri realizaciji programov v letu 2004.

Po občnem zboru so člani društva obiskali grad v Lendavi, kjer je prisotne člane pogostil župan mesta mag. Anton Balažek.

Dvej porabski gledališči na odri v Murski Soboti

V Soboti je bilou 26. pa 27. marca Območno srečanje gledališki skupin. Tou znamenjuje, ka so se v tej dvej dnevaj srečale gledališke družine, stere delajo pa živajo v indašnji velkoj občini Murska Sobotata.

Že neka lejt se tam s padaši srečavle Gledališka družina Nindrik-indrik, letos pa je na srečanje prišla Amaterska gledališka skupina Števanovci tō z predstavo *Na birovijski*. Števanovčari so se notpokazali v petek, prvi den srečanja. Dvorana je nej bila glij najbolje puna, dapa tisti, ki so prišli, so je trno toplo pozdravili. Po konci je takša šega, ka se tisti bole prejdnji iz vsikše skupine dol sedejo s selektorom. Selektori na takši srečanjaj so lidge, ka se trno dobro razmejo na gledališče. Uni vō odabarejo tiste predstave, stere dejo tadale na festivale, davlejo pa tanače tō, kak naj bi vsikša predstava leko eške boukša vōvidla pa bila eške bole zanimiva za lidi.

Tou leto je biu selektor Janez Vencel iz Ljubljane. Števanovčare je povalo za nji vo dobro volou, ka jo kažejo na odri, tou je pokazala publika tō s toplim aplauzom. Irena Barber, ki je napisala tekst, in Ladislav Kovač, ki je tou vsevkuper režiro, pa je raztumačo, kak bi valalo bole meti pasko na drama-

turgijo (kak se vkup plete pa rasplete cejla pripovejst, drama ali pa komedija). Če dramaturgija predstavo bole vkuper drži, leko dosta več vōda iz sebe. Tak se je stavo eške pri tom, kak se je *Na birovijski* začalo trno zani-

Sto je bujo sousada so na momente gledali v takši tiučiči, ka bi leko čiu iglou spadniti, tak ji je v sebe potegnili. Na zgučavanji s selektorom je biu samo režiser Roš. Janezi Venceli se je trno vido tekst, za steroga je pravo, ka bi ga leko gorpоставili v profesionalni gledališčaj tō. Pravo je, ka je tou takša predstava, ka pomalek dé, dapa cejli čas vejš pa čutiš, ka se nika zgodi, zgodi pa se tisto, ka si je človek nej najbolje brodo. Moutilo ga je, ka je na eni dvej ali trej mestaj bila režija malo „spackana“, ka kaže na tou, ka je držina iskala najboubkše poti, ka bi predstava bila rejsan dobra. Trno je po(h)valo vse igralce, ka so špilali, kak če bi meli perouti. Pravo je eške, ka je vsikšomi vōrvo tisto, ka je špilo, na eni mestaj so se pokazale že prave male mojstrovine.

Za obej porabskivi gledališči se je pokazalo, ka volou majo delati. Srečanje v Soboti pa je vōprineslo tou tō, kak lidge v Prekmurji pa gde indri tō radi poglednejo, poslušajo porabsko domanjo rejč pa naj špilajo komedijo ali grotesko.

Iz pogovorov na Območnem srečanju gledaliških skupin v Murski Soboti

Zveza Slovencev na Madžarskem in
Društvo za lepšo ves
vas vabita na premiero komedije

NA BIROVIJSKI.

Avtorica igre: Irena Barber
Režiser: Ladislav Kovač

Premiera bo **12. aprila (ponedeljek) 2004,**
ob 15. uri

v kulturnem domu v Števanovcih.

Števanovska »birovija« v Soboti

V Števanovci že peto leto dela slovenska gledališka skupina, stera je letos zašpilala že štrto igro. Ta igra je napisana v trej dejanjaj (jelenetben), naslov je »Na birovijski« (Na sodišču). Premiera baude v Števanovci na vūzenski pondejlek, 12. apriliša 2004.

Skupina bi že pred lejtimi mejla priliko svojo delo pokazati na etakšem srečanjaj, kak so ga organizerali 26. in 27. marcijuša v Murski Soboti. V etom leti smo si pa vzeli batrivnost pa smo se mi tū zglasili na tau revijo.

Sploj v dobrem časi so držali tau revijo zatok, ka smo pred premierov doma prišli do dosti, sploj potrebni informacij. Znano je, da smo amateri, tak avtorica besedila kak igralci. Depa nejmamo strokovnjaka za režijo tū nej. Vsi smo pa »zalūbleni« v tau delo. Leko pa po tauj reviji ugotovimo tau tū – brez toga da bi se valili – ka je »ljubezen« velka mauč. Tau so svedočili števanovski igralci na soboškom odri.

Po igri je prišlo tisto, od koj smo se, leko povejmo, fejš bojali. Gospod Janez Vencel, dramaturg je začno ocenjevati našo igro. Na avtorsko delo je telko povedo, ka je igra v preprostom geziki napisana, depa – pa tau nam je velko mauč dalo – na kakšoj koli odri se da zošpilati. Pa tau najbolje zatok, ka kakoli je jezikovno preposto, zgodbe so barvite, človeške, s tejm vred pa majo svoj humor, zatau se lūdje dobro čutijo, ki kak gledalci tau doživejo. Našo igro smo samo v dvej dejanjaj zošpilali, ka je trajala več kak pau vōre. Gospod selektor je zamerko vsakomi ime, ka nosi na odri ptt. in etak je nam baukše pa eške baukše tanače (nasvete) talo. Te tanače mo probali že na premieri nutdržati. Zatok smo samo leko hvaležni za priliko, ka smo leko bili v Murski Soboti. Tau srečanje nas je potrdilo, da smo na dobri pauti. Prišli smo domau z novimi močami, s radostjov. Naš najvejši cilj je, zadržati našo porabsko rejč. Tau je visiko ceni u gospod Vencel tū.

Ka se sami leko v tom potrdite, pridte 12. apriliša popodneva v 3-oj vōri v Števanovce v kulturni daum. Nede vam žau!

Irena Barber
avtorica igre

**BERITE
PORABJE**

Nauve zdravniške naprave za seniško ordinacijo

Že več kak 60 let je tome, gda so naši predniki na Dolenjom Seniki zozidali edno zidino za tau, da bi tam živo zdravnik, doktor. S tejm vred so zozidali zdravniško ordinacijo (orvosi rendelo) tü. Doktorge, ki so prišli es v službo, so nej samo Dolenjesencare vracili, liki njigva naloga je bila

Gde je že tau? Gnes pri doktoru vsakši den dosta-dosta autonov stoji, autobus vozi betežnike k doktoru, no pa če betežnik ne more do doktora, doktor pride s svojim automom pa z modernimi napravami k betežniki. Na gnes vesnica vodijo samouprave, depa vsakša porab-

pisan za zdravniške naprave (orvosi müszerekre).

Predsednica dolnjeseniške nemške samouprave Hilda Czuczai je pozorna bila na tau pa je včasim gor poiskala spoj energičnoga zdravnika dr. Petra Szabóna, pa sta napisala natečaj. Dugi mejseci so odišli, nej so znali, če so sprejeli natečaj ali nej. Nej dugo so zvedli spoj veselo novico. Dolnji Senik je daubo zdravniške naprave, stere so skurok dva milijona vrejndi (defibrilator, aparaturo za permanentno merjenje krvnega pritiska, povezano z računalnikom).

27. marcüša je kulturna dvorana na Dolenjom Seniki nabita bila z ljudimi. Domanji mlajši iz vrteca, saule, nemške ljudske pevke so spoj lejpi kulturni program dali. Hilda Škaper Czuczai, profesorica nemščine in predsednica nemške manjšinske samouprave, je prejk dala zdravniku zdravniške naprave.

V imeni vsej prebivalcev pa vsej tisti, sterim do te naprave pomagale, se lepau zavajim tistim, ki so za tau dosta delali, aldüvali.

Irena Barber

ludi vraciti na Gorenjom Seniki pa v Sakalauvci tü. Na dugo bi leko pisali od toga tü, ka so tej doktorge med kakšimi pogoji bili prisiljeni vraciti ludi, kak je bilau, če je betežnik nej mogo s poste, doktor pa nej mogo do njega. Te so na kaula sklali slamo, so go pokrili s ponjavov pa z odejov pa so betežnika s kaulami pelali k doktoru.

ska ves ma manjšinske samouprave tü, ki se največkrat za jezik, za kulturo brigajo. Dolenjeseniška nemška manjšinska samouprava je pa tak mislila, ka je samo v zdravom tejlji leko zdrava düša. V svoji nemški novinaj so najšli, šteli eden natečaj (pályázat), šteroga je Nemčija vónapisala za nemško manjšino na Madžarskom. Natečaj je biu raz-

Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija Vseskozi tudi o Slovencih v sosednjih državah

Na zadnji seji Programskega sveta Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije v Ljubljani so razpravljali in ocenili delo v lanskem letu in sprejeli program nalog za letošnje in prihodnje leto.

Čeprav se Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija ukvarja z različno tematiko, zlasti izstopajo mednarodna znanstvena srečanja, ki so jih skupaj z drugimi institucijami pripravili do slej. Za osvežitev spomina, prvi simpozij v Radencih je bil pod naslovom Protestantizem - zatočišče izgnanih na Petanjcih, drugi o Sezonsstvu in izseljenstvu v panonskem prostoru in tretji o Pekmurski narečni slovstveni ustvarjalnosti. Simpoziji so bili dobro obiskani, s sodelovanjem uglednih strokovnjakov iz Avstrije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije, oni o sezonsstvu pa tudi iz drugih držav. Simpozijem sledijo tudi izidi zbornikov, dva sta izšla, tretji je v pripravi in bo natisnjen pred obeležitvijo pete obletnice dr. Šiftarjeve fundacije.

Stalnica je tudi skrb za Vrt spominov in tovarštva na Petanjcih in organizacija Dneva spominov in tovarštva. Letošnja prireditvev bo 7. maja pod naslovom Biseri slovenske poezije upora: Bor - Kajuh - Župancič, s slavnostnim govornikom, akademikom Cirilom Zlobcem, recitatorjem, dramskim umetnikom Poldetom Bibičem in v sodelovanju z gimnazijama v Ljutomeru in Murski Soboti ter osnovno šolo Tišina. Že je izbrana osebnost, ki ji bo posvečen Dan spominov in tovarštva prihodnje leto. Odločitev ni bila težka, dogodek bo v znamenju pisatelja Miška Kranjca.

Ustanova se je vključila tudi v program aktivnosti Krajinskega parka Goričko, in sicer s konkretnim projektom Po stezah kulturne in naravne dediščine v občinah, ki sodijo v park in v Porabju. Osnovne teme so izbrane in tudi njihovi nosilci; kako bo delo potekalo, pa se bodo naslednji pogovorili na začetku julija letos, končni rezultat pa bo vodnik po KP Goričko in zgoščenka v letu 2005. Če bo delo potekalo po dogovorjenem programu, se bodo lotili proučevanja ostalih območij v Prekmurju in Prlekiji pa tudi med Slovenci v avstrijski zvezni deželi Štajerski. O projektu podrobneje v eni naslednjih številki Porabja.

V letošnjem programu so še priprave na proučevanje romske problematike, priprave za objavo korespondence znanstvenika in pesnika dr. Avgusta Pavla. Predvideno je da bi publikacija v slovenščini in madžarščini izšla prihodnje leto kot skupni projekt z Univerzo Maribor. Kmalu bo ponatisnjen separat iz Šiftarjevega zbornika Pravo-narod-kultura in tudi večjezična brošura in zgoščenka Vodič po Vrtu spominov in tovarštva. Pomembne naloge čakajo ustanovo tudi pri obnovi in razvoju Vrta spominov in tovarštva. Projekt razvoja je pripravil Marjan Šiftar, obnova pa poteka pod strokovnim vodstvom dr. Aleksandra Šiftarja, ki je tudi gospodar vrta, upravitelj pa Aleksander Krpič. V sodelovanju s šolami se ustanova loteva tudi uvajanja mladine v znanost in tehnologijo. Projekt se oblikuje kot tekmovanje učencev osnovnih šol v okviru KP Goričko.

Med pomembne mejnike sodi peta obletnica znanstvenoraziskovalnega dela Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije. Predstavitev rezultatov dela bo 29. oktobra v Murski Soboti, ko bo izšla tudi publikacija Prekmurska narečna slovstvena ustvarjalnost. Urednik zbornika Jože Vugrinec je zbral več kot dve tretjini referatov, tako da kaže na pravočasni izid publikacije.

eR

Konferenca ZOTKS v Monoštru

18. in 19. marca je potekala v Monoštru konferenca zveze za tehnično kulturo Slovenije, ki jo je organiziral Regionalni center v Murski Soboti z naslovom *Ustvarjalno druženje med Pomurjem in Porabjem*.

Regionalni center v svoje aktivnosti vključuje vse več Slovencev, ki živijo na Madžarskem. Tako so mladi Porabci do sedaj sodelovali na ustvarjalnih delavnicah, raziskovalnih taborih, raznih predstavah, različnih oblikah usposabljanja. Na Regionalnem centru v Murski Soboti se zavajajo, da načrtno delo zahteva boljše povezavo med šolami, mentorji. Tudi zaradi tega je bila tokratna konferenca v Monoštru.

Tokratnega srečanja se je udeležilo kakih 50 mentorjev, ravnateljev in županov obmejnih občin z obeh strani meje. Po pozdravnih besedah dr. Mitje Slavince ter daljšem uvodu Ludvika Fila o namenu posveta, je o pomenu čezmejnega sodelovanja govoril Rudi Merljak, sodelavec Urada za Slovence v zamjestvu in po svetu. Poudaril je, da se je vabilu odzval predvsem z namenom, da bi poslušal, kakšne načrte imajo ob meji. Urad skrbi predvsem za finančno podporo določenih projektov. Z vstopom v Evropsko unijo se bodo odprle nove možnosti, kajti Bruselj razpolaga s skladi, ki podpirajo čezmejno sodelovanje. Urad bo organiziral posebno

pisarno za svetovanje pri natečajih, je povedal gospod Merljak.

Predavanju Rudija Merljaka je sledila predstavitev Zveze za tehnično kulturo Slovenije, potem pa posameznih projektov, delavnic in taborov, katerih bi se (ali bi se lahko) udeleževali porabski učenci in dijaki. Udeleženci so ugotavljali, da je več ponudb, kot pa imamo učencev in dijakov, ki bi lahko sodelovali na njih. Nejvečje težave jim pomeni nezadostno znanje slovenskega jezika. Naslednji dan so se udeleženci konference napotili na Gornji Senik, kjer jih je čakal župan Martin Ropoš, ki jim je predstavil šolo.

M.S.

OTROŠKI

Mlašiči guči pri Malom potoki

Mala ves se zača tam, gde nut v njou priteče Mali potok. Ze od negda so se tam špilali mali lidge iz Male vesi. Na, tam so se lejta pa lejta špilali mlajši iz Male vesi. Eške gnesden je tak. Té Mali potok, vse tiste drejve kouli njega, raki in ribe v njem so čüle čüda mlašičoga pogučavanja in tou eške itak poslušaja.

Zdavanje

V Maloj vesi je nej živelo dosta lidi pa malo to nej. Pa lidge se majo radi v Maloj vesi, zato leko vsikiš telko časa vidimo, kak nut v cerkev ideta pojep pa deklina, vò iz nje pa prideta mouz pa žena. Mlajši so takšoga ipa trno veselili. Kak bi pa nej bili, če pa njim družbange pa svadbice dosta cukra tazmečejo. Nika nači je nej bilou z mlajšimi, steri so nej dugo nazaj bili eške bole mlajši. Čakali so za prvjo kirklov, gda do se gostuvančarje po zdavanji pelali v krčmou. Kuman so se včakali, ka so se avtoni pripelali in so začali po skouzi dolespüščno glažojno lejitati žuti, rdeči, srebrni, plavi, rouzi pa sto bi eške vedo kakši cukri nej. Mlajši so je tak brz gor pobirali, ka so si vse nojete znüali. Dapa eden cuker je nej ostano na poštiji.

-Tou zdavanje pa boukše cukre ma, kak ji je mejlo tisto od Büzinskiñe Anike, - se je pri Malom potoki s punimi lampami spominjo mali Gustek. - Tejva mladiva od gnes ta mela trno sladki žitek, ka so tej cukri to trno sladki pa takši žmani.

-Na, na, na, vej pa skrb mej, vej se nam pa eške zadaviš, kak si cukre klačiš nut v lampe! - je najmlajšoga med mlajšimi nared gemau Feri, steromi pa so žepke bile tak pune cukrov, ka je ranč nej nego sejdati.

-Ge pa sam dobila najmenje cukrov, - je mejla tak malo skuznate oči Rožika. - Dapa vi tak samo na cukre brigo mate. Name je bole migalo, kakšo obleko je mejla mlada pa kak se je vcejlak vözravnala. Meni cukrov ranč nej trbej, - je tak malo lažala sebi pa drugim.

In tak so se po-

malek zgučavali, se nadejvali s cukrami in lučali v vodou kakši kamen. Sto bi vedo, od kec je nekomi prišlo v glavo, ka so se začali zgučavati od zdavanja, za steroga je eške spoj nej čas.

-Ge se nemo nigdar gemau, nigdar se ne oženin, - je od svojoga zdavanja vedo povedati Toni. - Ka de me žena na red gemala, če pridem kesnou domou, kak našoga sousedu Žigona? Mojo oča dobro pravi: Ka jo je gemau, če njemi nika ne dopišti?

-Nejso vse ženske gnake, vredi! - se je za ženski tau sveta gorzela Rožika. - Vejso lagvi moški to na svejti, vredi! Ge pa vej, ka mo mejla najboukšoga moža na svejti. Un de emo mene rad, ge pa njega. Pa trno lejpi de mogo biti pa flajsen pa bister pa dobro dūšo de emo. pa ...

-Dole se stavi! - jo je več nej mogo poslušati Feri pa drugi to nej. - Od svojoga zdavanja de se vsikiš zgučavo, gda čas za tou pride. Zdaj tou najmo. Demo do krčme. Zdaj so talejre od prvoga gestija že doj odnesli. Če mo se vedli lepou postaviti, ka nas vpa-mel vzemejo, dun leko eške kaj za piti dobimo.

Trno lepou so se držali. Doubili so za piti kelko pa ka so škei, dapa brezi alkohola, se razmej. Dobili so eške pogače pa kekse, pa po tistom že palik pijajo in tak tadale. Že vnoči je vsikšoga začalo šrajfati po črvej. Tam prouti novomi dnevi so ništerni že kaj skouzi lampa nazaj vödali, ednim pa je v lače vrezalo. Na, ta do obeda je že bilou vredi, samo ništerni so bili malo bole blejdi, kak pa šegou majo meti. Dapa za dva kedna de nouvo zdavanje pa gostüvanje. Pri Malom potoki do nouvi guči, od šrajfanja v črvej pa gvüšno niške nika ne povej.

Miki Roš

Gostovali smo na Madžarskem

KOTIČEK

Na Dvojezični osnovni šoli I Lendava je odrska dejavnost zelo živa. Tudi sama igram letos v dveh mladinskih gledaliških igrah, saj me ustvarjanje na odru zelo mika, mislim pa tudi, da sem za igro precej nadarjena.

Meseca decembra smo začeli pripravljati veseloigro *Psi, ljubezen in kurje oko*. Če bo-

stavo smo »spravili« skupaj v dobrih treh mesecih. Igramo le trije, vsak od nas je nosilec dveh različnih vlog. Skupino smo poimenovali DIM (Dennis, Iris in Maša).

Najprej smo se seveda predstavili vrstnikom na naši šoli, predvsem starejšim (beri sedmošolcem in osmošolcem), nato pa že začeli raz-

vemo, da govorijo v Porabju bolj narečje, povrh vsega je naše besedilo polno slengizmov, predstava traja kar 50 minut in vse to bi za gornjeseniške učence utegnili biti precejšnja ovira pri razumevanju dogajanja na odru. Dogovorili smo se tako, da smo poslali gostiteljem besedilo, povzetek vsebine, da so lahko učence malce pripravili na naš prihod. Pokazalo se je, da je bila to zelo pametna poteza!

Zelo prijetno smo bili presenečeni nad sprejemom na Gornjem Seniku. Še vasica, tisti dan (10. marca) ovita v sneg in meglice, skozi katere se je vedro nasmihalo sonce, se nam je zdela prijateljsko naklonjena. Kar ponosna sem bila, da nam je bilo dano gostovati v tako prisrčnem okolju – pa še v tujini povrh vsega. Zaigrali smo kot že dolgo ne in bili nagrajeni s toplim aplavzom. Ravnatelj šole in njegova pomočnica sta nas povabila, naj se obvezno spet oglasimo, ko bomo naštedirali kaj novega in poudarila, da jim takšna srečanja veliko pomenijo. Zelo zadovoljni smo se vračali domov v Slovenijo.

Iris Drvarič, 7.r.,

Dvojezična OŠ I Lendava

ste prebrali besedo ali si nas prišli ogledat v Lendavo, vam bo precej jasno, zakaj tak naslov. Besedilo nam je napisala naša mentorica Olga Paušič, ki si vsako leto izmisli kaj takšnega, kar nam je pisano na kožo, zato nam niti ni treba veliko igrati, kajti na odru upodabljamy sebe. Tudi veseloigra *Psi, ljubezen in kurje oko* je podoba našega najstniškega vsakdanjika. Pred-

mišljati o gostovanjih na bližnjih šolah in sodelovanju na srečanju gledaliških skupin. Seveda se želimo predstaviti tudi krajanom Lendave, a to bo moralo še malce počakati. Dobili smo namreč kopicovabil za nastope. Posebno prijetno nas je presenetilo povabilo iz sosednje Madžarske, natančneje povabilo osnovne šole z Gornjega Senika. Prvi hip smo se zamislili, kajti

V ornitološkem taboru

Letos je bil 6. mednarodni ornitološki tabor v Murski Soboti. Tudi gimnazijci iz Monoštra smo dobili povabilo. Tabor je trajal od 23. do 26. februarja. Večji del smo bili v Šoli. Tu so potekale predstavitve in laboratorijsko delo. V torek smo imeli terensko delo – nabiranje izbljuvkov. Tema je bila življenje sov. V sredo smo imeli laboratorijsko delo in povzemanje izkušenj prejšnjih dni. Delali smo plakate in se pripravljali na samostojno predavanje, ki je bilo v četrtek. Na koncu programa smo potovali domov. Še moram omeniti, da smo preživeli lepe in poučne dni, imeli smo okusno hrano, dobili smo mnogo daril. Bila sem v dobri družbi in sem se zelo prijetno družila.

Tamara Škaper
Gimnazija Monošter

Moj pes

Pes je človekov najboljši prijatelj. Moj pes je črn, ampak po trebuhu je bel. Ima rjave oči in velike ostre zobe. Moj pes se imenuje Kormoš. Zelo občutljiv je. Na tujce je jezen. Tudi šaljiv je. Ima dober sluh. Je hiter in zvest. Glasno laja. Ne zebe ga, zato ker ima topel kožuh. Mladiči so spretni in igravi. Hitro so mi prirasli k srcu. Vsak človek ljubi mlade pse. Jejo domačo in umetno hrano.

Pes ima enega sovražnika, to je mačka. Psi in mačke so vedno bili sovražniki. Če so jih skupaj vzgajali in so se navadili drug na drugega, so prijatelji.

Pes je s svojimi dobrimi in slabimi lastnostmi najboljši prijatelj človeka. Zato sem izbral psa.

Blaž Šoš
Gimnazija Monošter

Moja sestra

Moji sestri je ime Andrea. Stara je 19 let. Obiskuje Visoko pedagoško šolo v Szombathelyu. Hodi v drugi letnik. Postala bo učiteljica madžarščine in zgodovine. Srednje rasti je in zelo suha. Ima kratke svetle lase in modre oči. Zelo je pridna, rada bere zgodovinske romane. Ljubila glasbo. Če česa ne vem, jo lahko vprašam. Resna je, svoje dolžnosti izpolnjuje. Lepo se oblači. Rada ima red in čistočo. V prostem času se veliko pogovarjam z njo o svojih problemih. Skupaj kolesariva, se igrava na računalniku. Največkrat je v ljudna, dobrodušna. Večkrat se tudi prepirava, potem pa komaj čakava, da se pobotava.

Deneš Pint
Gimnazija
Monošter

KAUT

MAGYARORSZÁGI NEMZETISÉGEK SZÍNHÁZI TALÁLKOZÓJA

Április 16.–22. Thália Színház

NAGYSZÍNPAD

április 16. péntek

19:00 **BUDAPESTI KAMARAOPERA**
- ÁLLAMI NÉPI EGYÜTTES
Örmény legenda – táncantáta

április 18. vasárnap

15:00 **RENEZÁNSZ ROMA MŰHELY**
ALAPÍTVÁNY
Cigányprimadonna

április 19. hétfő

19:00 **UKRÁN SZÍNHÁZ**
Natalka Poltavka

április 20. kedd

17:00 **DORFSCHULE WETSCHESCH**
Der Wolf und die 7 Gesslein

április 22. csütörtök

19:00 **MALKO TEATRO**
A szavak rohama

STÚDIÓ

április 17. szombat

17:00 **NINDRIK-INDRIK SZÍNJÁT SZÓ**
CSOPORT
Ki ölte meg a szomszédot?

április 18. vasárnap

17:00 **VERTIGO SZLOVÁK SZÍNHÁZ**
A pad

április 19. hétfő

17:00 **TEATRUL VIS**
Különóra

április 20. kedd

19:00 **DEUTSCHES THEATER BUDAPEST**
Leben ohne Liebe

április 21. szerda

18:00 **PÉCSI HORVÁT SZÍNHÁZ**
Klupko

április 22. csütörtök

17:00 **SUNCOKRET**
DRÁMAPEDAGÓGIAI MŰHELY
Hol lakik a napsugár?

RÉGI STÚDIÓ

április 16. péntek

17:00 **DUENDE SZÍNHÁZI TÁRSULÁS**
Balladák földjén

április 17. szombat

15:00 **APÁTISTVÁNFALVI**
AMATŐR SZÍNJÁT SZÓ CSOPORT
A bíróságon

április 19. hétfő

15:00 **GYULAI ROMÁN AMATŐR**
SZÍNJÁT SZÓ KÖR
Bogaras szerelmesek

április 20. kedd

18:00 **DOM OTWARTY**
Szerencsés esemény

április 21. szerda

16:00 **MAGYARORSZÁGI SZERB SZÍNHÁZ**
Ne adj Isten, szerbek egyesülnek

április 22. csütörtök

15:00 **NEANIKI SKINI**
Milyen napra esik?

április 22. csütörtök 11:00 **SAKMAI ZÁRÓBESZÉLGETÉS** - NEKH 1088, BAROSS U. 22-26.

RAZPIS

Zveza Slovencev na Madžarskem razpisuje delovno mesto referenta/referentke.

Pogoji:

- visokošolska ali fakultetna izobrazba (diploma iz slovenskega jezika in književnosti)
- aktivno znanje porabskega dialekta in knjižne slovenščine
- udeleževanje na kulturnem področju porabskih Slovencev.

Prijavo (strokovni življenjepis, kopija diplome) pošljite na naslov Zveze Slovencev na Madžarskem (9970 Monošter/Szentgotthárd Pp.: 77) **do 19. aprila**. Na ovojnico napišite: »Prijava za novo delovno mesto«.

NIKA ZA SMEJ...

On je nej bio

Lajoš je spolj velki grej napravo, bujo je svojga šogora. Že je na policiji, gda ma policaj etak pravi: »Es poslušajte, Lajoš! Ešče itak tajiš, ka si ti bio, steri si svojga šogora bujo?»

Lajoš pa: »Glejte, gospaud policaj! Ge sam nej bujo niksoga človeka nej!«

Policaj pa: »Samo pa ne lažajte! Vej smo pa najšli pri vas vaš krvavi naužic.«

Lajoš pa: »Glejte, ge sam te tu nej bujo človeka. Naužic je te grato krvavi, gda sam svinjau zabado.«

Policaj pa: »Svinjau, no pa takšo?! Vej so pa v laboratoriji vopokazali, ka je krv od človeka valaun pa ranč od vašoga šogora.«

»No pa te?« pravi Lajoš. »Vejte, kakša velka svinja je tau bila?«

Monošter

V spomin Alojza Škrjanca - Mirka

Pri grobu slovenskega partizana Alojza Škrjanca - Mirka na pokopališču v Monoštru so se po 59. letih zbrali 20. marca letos borci, bilo jih je skupno 51 iz Pomurja v Republiki Sloveniji, da počastijo spomin na soborca, ki je s svojo krvjo zaznamoval najsevernejši del slovenskega ozemlja v času 2. svetovne vojne.

Kajti 19. marca 1945 ponoči je skupina 13 partizanov Prekmurske čete pri Čepincah na Gorickem prestopila trianonsko mejo med Kraljevino Jugoslavijo in Madžarsko ter se podala v najsevernejše kraje Slovencev, v Porabje. Pri domačiji Borovnjakovih, ki sicer katastrofo sodi k Sakalovcem, a je tik ob robu naselja Ritkarovci, je partizane na prvi pomladni dan, 21. marca, obkolilo madžarsko vojaštvo. Partizani so se odločili za preboj iz madžarskega obroča in v tem boju je padel takratni komandir Prekmurske čete, 22-letni Alojz Škrjanc - Mirko.

Ob koncu 2. svetovne vojne je bil najprej pokopan na monoštrskem pokopališču v kotu, določenem za brezverce. Pozneje so njegove posmrtno ostanke prenesli na redno monoštrsko pokopališče,

šek in Maks Šiško) položile vence ter prižgale sveče. Pozneje so si udeleženci slovensnosti na monoštrskem pokopališču ogledali še zgodovinske in turistične zanimivosti Monoštra, kulturnega,

Spominska slovesnost v Monoštru 20. marca letos

gospodarskega in političnega središča Porabskih Slovencev. Udeleženci iz Murske Sobote, ki jih je vodil predsednik Območnega združenja Zveze borcev v Murski Soboti Štefan Žekš pa so obiskali tudi Gorenji Senik in tamkajšnjo najstarejšo slovensko gostilno.

Besedilo in fotografija:
Filip Matko

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:

porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOBOŠKA TISKARNA
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.